

Opiskelijat osana yhteiskuntaa - Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden edustajistovaaliohjelma

Sisällysluettelo

VAALIKÄRJET.....	2
EKOLOGISET OPISKELIJA-ASUNNOT KAIKKIEN SAATAVILLE	2
OPISKELIJOIDEN TOIMEENTULON PARANTAMINEN	2
OPISKELIJALIIKE YHTENÄ YMPÄRISTÖKRIISIN RATKAISIJOISTA.....	2
KAIKILLE SAAVUTETTAVA KORKEAKOULUDEMOKRATIA.....	3
KORKEAKOULUTUS KUULUU KAIKILLE	3
INTERSEKTIONAALINEN FEMINISMI JA AKTIIVINEN ANTIRASISMI KAIKEN TOIMINNAN POHJANA.....	3
KATTAVAT OPISKELIJAEDUT	3
OPISKELIJOIDEN EKOLOGISESTI KESTÄVÄ LIIKKUMINEN	3
ROHKEASTI KANSAINVÄLINEN OPISKELIJALIIKE.....	4
+ NÄIN EI VOI JATKUA - OPISKELIJAN ELÄMÄ KESTÄVÄLLE POHJALLE PANDEMIAN VARJOSSA	4

Edustajistovaaleissa päätetään opiskelija- ja ylioppilaskuntien suunnasta. Me vihreät opiskelijat haluamme opiskelijaliikkeen, joka torjuu ympäristökriisiä, edistää tasa-arvoa puuttamalla syrjintään ja toimimalla antirasistisesti, kehittää opiskelijademokratiaa sekä toimii hyvinvoivan ja turvallisemman opiskeluajan puolesta.

Opiskelija- ja ylioppilaskunnat käyttävät merkittävää rooliaan opiskelijoiden edunvalvonnassa osallistumalla keskusteluun ja vaikuttamiseen korkeakoulun sisällä kuin yhteiskunnassa. Opiskelijat eivät ole muusta yhteiskunnasta erillinen ryhmä, vaan poliittiset muutokset koskettavat meitä suorasti niin koulutuksen, mielenterveyden, ympäristökriisin sekä toimeentulon muodossa.

Koulutus kuuluu kaikille. Kenenkään opintopolku ei saa katketa taloudellisiin, kielellisiin, tai psykologisiin ongelmiin tai tilojen esteellisyyteen. Koulutuksella, sivistyksellä ja tutkimuksella on itseisarvo yhteiskunnassa ja tilaa laaja-alaiselle sivitykselle, kansainvälisyydelle sekä itsensä löytämiselle tulee vaalia tutkintorakenteiden keskellä. Maksuton ja saavutettava koulutus on suomalaisen sivistysvaltion kulmakivi.

Opiskelu-aikaa ei tule nähdä vain väliaikaisena hidasteena yhteiskunnassa, jonka aikana ei tehdä työtä, perusteta perhettä tai eletä muuta elämää. Opiskelu-aika on arvokas ajanjakso, ja opiskelijoilla tulee olla nykyistä kattavampi toimeentulo, oikeus laaja-alaisiin opintoihin, tukipalveluihin sekä mahdollisuus sovittaa työt, opinnot ja perhe-elämä.

Viime vuosina yhteiskunnan kehitys on keskittynyt kurjistamaan opiskelijoiden tilannetta. Koulutusleikkaukset, opintotuen ehtojen tiukentaminen ja korona rajoitukset kohdistuvat vahvasti opiskelijoihin. Siksi opiskelijaliikkeen tulee olla rohkea ja vaatia toimia opiskelijoiden tilanteen parantamiseksi. Vaadimme opiskelijoiden toimeentulon nostoa, parempia terveyspalveluita ja ikuista opiskeluoikeutta!

Alla on listattu Vihreiden nuorten kymmenen +1 vaalikärkeä edustajistovaaleihin.

Vaalikärjet

Opiskelijoiden timattiset mielenterveyspalvelut ja YTHS:n vahvistaminen

Kattavilla terveys- ja tukipalveluilla on avainrooli opiskelun mahdollistamisessa. YTHS-palveluiden kehittäminen entisestään niin erikoissairaanhoidon, hammashoidon, seksitautitestauksen kuin perusterveydenhuollonkin osalta on välttämätöntä opiskelijoiden hyvinvoinnin takaamiseksi. Kattavat tukipalvelut, kuten hyvin resursoitu opinto-ohjaus sekä opintopsykologien palvelut ovat tarpeellisia sujuvan opintosuunnittelun ja jaksamisen takaamiseksi. Toimivilla terveys- ja ohjauspalveluilla kurotaan umpeen myös koronapandemian aiheuttamaa railoa opiskelijoiden ja mielenterveyspalveluiden välillä.

Ekologiset opiskelija-asunnot kaikkien saataville

Säätiöiden ja kaupunkien tarjoamat opiskelija-asunnot ovat merkittävä tuki opiskelijalle markkinoita alhaisemman vuokran ja oppilaitosten läheisen sijainnin ansiosta. Siksi onkin tärkeää, että opiskelija-asuntoja sekä muita opiskelijoille sopivia asuntoja rakennetaan riittävästi etenkin kampusten läheisyyteen, jotta vuokratasot pysyvät alhaisina. Asuntojen rakentamisessa tulee huomioida ympäristöarvot ja suosia etenkin puurakentamista. Asumisen tulee tukea ja kasvattaa ekologista elämäntapaa, ja esimerkiksi kotitalousjätteen kierrätykselle tulee varata riittävästi tilaa.

Opiskelijoiden toimeentulon parantaminen

Ensisijaisesti kannatamme perustulota ja perustulokeilun laajentamista opiskelijoihin. Lyhyellä tähtämellä opiskelijoiden toimeentuloa tulee nostaa opintorahan tasokorotuksella, lisäämällä opintokuukausia, nostamalla perheellisten opiskelijoiden tukea ja poistamalla opintotuen opintopistevaatimukset. Opintotuen lainapainotteisuudesta tulee luopua. Tulorajojen maltillinen korotus on tarpeen kunhan se, ei ole muilta opintotuen saajilta pois. Tämä kohdistuu kuitenkin vain niihin opiskelijoihin, joilla on mahdollisuus työskennellä opintojen ohessa. Ensisijaisen tavoitteen tuleekin olla mahdollistaa täyspäiväinen opiskelu riittäväällä opintorahalla.

Opiskelijaliike yhtenä ympäristökriisin ratkaisijoista

Ylioppilas- ja opiskelijakuntien tulee toimia opiskelijoiden ja nuorten edunvalvojana myös ympäristökriisin torjunnassa. Ilmastokriisi ja luontokato uhkaavat opiskelijoiden tulevaisuutta. Opiskelijaliikkeen tulee kaikessa toiminnassaan edistää kriisien ratkaisua. Sen lisäksi, että ne kirittävät valtiota, kuntia ja korkeakouluja kestävyystoimissa, tulee ylioppilas- ja opiskelijakuntien varmistaa, että niiden oma toiminta on kestäväällä pohjalla. Tarjotaan jatkossa opiskelijaravintoloissa yhä kattavammin kasvis- ja vegaaniruokaa. Vähennetään tapahtumien ilmastopäästöjä ja kannustetaan myös ylioppilas- ja opiskelijakuntien alaisia opiskelijajärjestöjä ekologisesti kestävään toimintaan. Irrotetaan ylioppilas- opiskelijakuntien ja korkeakoulujen sijoitukset fossiilisista.

Kaikille saavutettava korkeakouludemokratia

Kaikkien opiskelijoiden äänen tulee kuulua korkeakoulujen päätöksenteossa kaikilla hallinnon tasoilla. Opiskelijoiden on pystyttävä vaikuttamaan oman korkeakoulunsa kehittämiseen paitsi palauteenannon kautta, myös osallistumalla korkeakoulun päätöksentekoon ja korkeakoulun kehittämiseen kaikilla hallinnon tasoilla. Osallistumisen on oltava saavutettavaa kaikille yhteisön jäsenille panostamalla esimerkiksi tasakolmikantaan, monikielisyyteen sekä aktiiviseen ja demokraattiseen keskusteluun korkeakoulun sisällä. Luottamustoimista ja osallistumisesta järjestötoimintaan tulee saada opintopisteitä. Opiskelijoiden asemaa korkeakoulu yhteisössä on vahvistettava ja niin ylioppilaskuntien kuin opiskelijakuntienkin jäsenyysperustan tulee pohjautua automaatiojäsenyyteen.

Korkeakoulutus kuuluu kaikille

Korkeakoulutuksen tulee olla aidosti saavutettavaa jokaiselle taustasta riippumatta. Hakijoita on kohdeltava yhdenvertaisesti suosimatta ensikertalaisia. Opiskelijavalinnat tulee tehdä pääsääntöisesti valinta- tai soveltuvuuskokeella tai muiden toisen asteen opintomenestyksestä riippumattomien väylien kautta. Korkeakoulujen aloituspaikkoja on lisättävä sekä korkeakouluille taattava tähän riittävät resurssit opetuksen laadun takaamiseksi. Koulutuksen saavutettavuudesta on huolehdittava myös opintojen aikana takaamalla mahdollisuus joustaviin opintoihin sekä läsnä- että etäopetuksessa ja huolehtimalla opiskelijoiden ohjaus- ja tukipalveluista. Maksuton koulutus ja maksuttomat materiaalit ovat koulutuksen saavutettavuuden kulmakivi.

Intersektionaalinen feminismi ja aktiivinen antirasismi kaiken toiminnan pohjana

Kaikkien ylioppilas- ja opiskelijakuntien sekä niiden alaisten järjestöjen tulee olla turvallisia ympäristöjä jokaiselle jäsenistöön kuuluvalle. Tämän takaamiseksi ovat intersektionaalinen feminismi ja aktiivinen antirasistinen toiminta avainasemassa. Opiskelijaliikkeen tulee ajaa näitä arvoja aktiivisesti myös laajemmin yhteiskunnassa. Opiskelijakulttuurin ja -tapahtumien tulee olla kaikille saavutettavia, syrjinnästä vapaita sekä kestävästi järjestettyjä. Myös korkeakoulujen on sitouduttava antirasistiseen työhön korkeakoulunsa sisällä kaikille turvallisen ja yhdenvertaisen opiskeluajan turvaamiseksi.

Kattavat opiskelijaedut

Opintososiaalisten etuuskien riittämättömyyttä paikkaamaan on kehitetty monia opiskelijaetuja ja niin kauan kuin opiskelijoiden tulotaso on muita ihmisryhmiä alhaisempi, on näistä etuuksista pidettävä kiinni. Alennukset matkalipuista mahdollistavat oppilaitokseen kulkemisen ja esimerkiksi perheen näkemisen. Kelan ateriatuki takaa sen, että opiskelijoilla on mahdollisuus ravitsevaan ja laadukkaaseen ruokaan päivittäin. Myös harrastusten, kuten kulttuurin ja liikunnan, tukeminen parantaa opiskelijoiden elämänlaatua. Opiskelijoiden elämänlaadusta ei voida leikata, ja kaikki heikennykset opiskelija etuuksiin on ehdottomasti estettävä.

Opiskelijoiden ekologisesti kestävä liikkuminen

Joukkoliikenteen, pyöräilyn ja kävelyn tulee olla opiskelijoiden ensisijaiset liikkumismuodot. Tiivis kaupunkirakenne ja lyhyet välimatkat tekevät pyöräilyä ja kävelyä entistä houkuttelevampia. Kaikkiin opiskelijakaupunkeihin on järjestettävä kaupunkipyörät, ja niille pysäkkejä erityisesti kampuksille. Niin kaupunkipyörien kuin joukkoliikenteenkin käytössä tulee saada reilu opiskelija-alennus. Joukkoliikenne tulee järjestää joustavasti siten, että vuoroväli on mahdollisimman tiivis ja joukkoliikennettä tulee mahdollisuuksien mukaan siirtää raiteille raitiovaunujen ja lähijunien muodossa. Kampusalueista tulee tehdä kokonaan autottomia, eli ilman hyvin perusteltua syytä kampuksille ei tulla yksityisautolla vaan ensisijaisesti ekologisesti kestäviä liikkumisen muotoja käyttäen.

Rohkeasti kansainvälinen opiskelijaliike

Kansainvälisyys ja kansainväliset opiskelijat ovat itseisarvoisia suomalaiselle korkeakoulutukselle. EU/ETA -alueen ulkopuolisten opiskelijoiden lukukausimaksuista on luovuttava välittömästi. Oleskelulupa prosessia tulee helpottaa ja oleskelulupa on myönnettävä kerralla koko tutkinnon ajaksi ja varallisuusvaatimuksista tulee luopua. Kansainvälisten opiskelijoiden ja vaihto-opiskelijoiden asemaa tulee parantaa ja hyvinvointia tukea saattamalla heidät takaisin YTHS:n palveluiden piiriin. Ennen sitä kaupunkien on kohdennettava viestintää ja palveluita vaihto-opiskelijoille heidän erityistarpeet huomioiden. Kansainvälisiä opiskelijoita tulee tukea myös suomen- tai ruotsin kielen opiskelussa, työelämään siirtymisessä ja asunnon hankinnassa. Jokaiselle suomalaisessa korkeakoulussa tutkinnon suorittaneelle on taattava pysyvä oleskelulupa valmistumisen jälkeen.

+ Näin ei voi jatkaa - opiskelijan elämä kestäväälle pohjalle pandemian varjossa

Koronapandemia on kuormittanut korkeakouluopiskelijoita ennennäkemättömillä tavoilla, ja opiskelijoihin kohdistetut rajoitukset ovat olleet osittain epäloogisia. Kaikki muut koulutusasteet ovat onnistuneet turvallisen lähiopetuksen järjestämisessä, mutta korkeakouluissa osa ei ole nähnyt luentosalia helmikuun 2020 jälkeen.

Korkeakouluopiskelijoiden opetuksen järjestelyt, panostukset hyvinvointiin sekä opintososiaalisten etuuksien helpottaminen ovat suunniteltu lyhyeksi väliajaksi, joka on jatkunut nyt jo puolitoista vuotta.

Opiskelijoiden arki on saatava sosiaalisesti kestäväälle pohjalle. Opiskelijoiden mielenterveyskriisin ratkaisuna panostukset sekä opintososiaaliin etuuksiin että opiskelijoiden mielenterveys- ja tukipalveluiden riittävään resursointiin ovat välttämättömiä. Yksinäisyyden ehkäisemiseksi ryhmäytyminen sekä keskenään että kiinnittyminen korkeakoulu yhteisöön on oltava mahdollista turvallisesti kampuksilla ravintoloiden tai baarien sijaan. Lähiopetuksen on oltava mahdollista jokaisessa koulutusohjelmassa ja korkeakouluja on kohdeltava lähiopetuksen suhteen vastaavalla tavalla perus- ja toisen asteen opetuksen suhteen kokoontumisrajoituksista päätettäessä. Itseopiskelutiloja sekä opiskelijaravintoloita on pidettävä auki mahdollisimman paljon. Opiskelijalla on oltava oikeus suorittaa opintojaan etänä pandemian jatkuessa.

Opiskelijoiden kestävä tilanne pandemiassa ei ole korkeakoulujen tai opiskelijoiden tai opiskelijajärjestöjen syytä, vaan nämä kaikki ovat ponnistelleet opiskelijoiden hyvinvoinnin eteen. Maan hallituksen on osoitettava korkeakouluille tarvittavat resurssit turvallisen hybridiopetuksen järjestämiseksi, opiskelijoiden sosiaaliturvan ja mielenterveyspalveluiden kehittämiseen, sekä koronan opintoihin aiheuttamien haittojen kompensoimiseksi. Opiskelijoille pitää myöntää automaattinen pandemian pituinen lisäys opintoaikaan ja opiskelijoiden toimeentuloon tulee lisätä kertaluontoinen pandemia lisä.

